

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban évről-évre:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 c.
 Helyben később kezdve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.

Eszközanyag és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszaküldésére
 vagy megválaszolására nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.

Egyes szám ára 2 fillér.

NAGYVÁRAD nov. 17.

Dajkaságban.

Kenyérért dolgozni szoktak, ékszere-
 kért gyilkolni.

Gyarlóság!

Pedig úgy áll, hogy keserűbb egy
 ékszerért megválni a kenyér szüke miatt,
 mint megvonni a falatot a szánktól, hogy
 luxus tárgyra kuporgassunk.

Több nekünk a jólét külső jele, mint
 maga a jólét.

Ez is modern szecsesszió. Régen nem
 így volt. De ma így van.

A politikában is így van.

Készek vagyunk meghalni a magyar
 kommandóért, ezért a szép vitézkötésért,
 pedig tulajdonképpen levásott a gunyánk
 s ha megkapnánk, nem illenék hozzá az
 arany vitézkötés.

Magyar hadsereg kell, most hirtelen-
 nében, mikor a meglevő magyar hadsere-
 günket, ötvenháromezer intelligens magyar
 állami hivatalnokot, nem birunk az aján-
 latba hozott krumplitól az álmodott pe-
 csenyéig juttatni.

Magyar kommandó! Hogyan szólna
 az? Talán így?

- Váltó adósok, jobbra!
- Végzett földes urak, balra!
- Proletárok, középre!
- Hivatalnokok, tartalékba!
- Magyar nép — Amerikába!

Alljon elém, a ki azt meri mondani,
 hogy ez tréfa s nem a legszivetfacsaróbb
 valóság.

De a pártok küzdenek a nemzeti érzés
 nimbuszától körül ragyogva egy év óta

már s mi, maradék hazafiságunkkal tűzbe
 jövünk, olyan tűzbe, hogy képesek vol-
 nánk meghalni e jussunkért, de persze
 élni nem tudunk érte.

A kormány árlejtéssel jutott a ha-
 talomra. Mindenki tudta, de ki bánta?

A vérszopó Polónyi, Olay, Justh stb.
 fujta a leszerelés pástör-sipját szivolv-
 vasztó módon. De hirtelen »közös« czi-
 mert botlik ki a Tisza nyelve s erre
 felfordul a világ s reggelig untatják egy-
 mást a parlamentben a honatyák.

Hát ilyen a mi közvéleményünk.

Nem az erkölcsöt nézi, ha em a
 formát.

Ilyen viszonyok közt érthető csakis,
 hogy Bánffy áll be közélet tisztitónak s
 a közvélemény lelkesen követi az új
 Herkuleszt Augiás istállójához, melyben
 éppen ezen Herkulesnek előbbi szereplé-
 sét kell még mindig tisztogatni.

Szegények vagyunk bizony testileg,
 lelkiileg.

Elveinket, meggyőződésünket dajka-
 ságba adtuk. Elveinket a pártoknak, meg-
 győződésünket a napi sajtónak s a dajka-
 ságba jutott gyerekből anyagot csinálnak.

A gyerek meghal, a dajka hizik.

Elvi harc helyett párttaktika járja s
 a sajtó nem a közvélemény tolmácsa,
 hanem cenzora és zsarnoka.

Mélyreható nagy átalakulásnak kell
 társadalmunkba jönni, és mint az új idők
 jelét nézem a pártok mondva csinált
 gyerekes tusáját s a Bánffy-féle kísérle-
 tezt.

Ime már ő is érzi, hogy erkölcsi alon-
 pon kell a reformhoz nyulni, a pártok is
 érzik, hogy végre kellene valamit tenni.

Majd megértik, hogy a jövő politikája
 a gazdasági politika régi magyar tradicio-
 nális hazafias alapon.

Ha megerősödnek a gazdasági jó-
 módtól csenevész tagjaink, akkor nem
 kunyorálni fogjuk a nemzeti zászlót, ha-
 nem felemeljük azt s ki bírja majd ki-
 csavarni a régi erős magyar kezekből.

A koldus csak krajczárt kap s azt is
 levett kalappal kell kérnie.

Akárhogy végződjék is a mostani
 harc, akármilyen kormány kerüljön is
 uralomra, a jobb jövő, nemzeti haladá-
 sunk csak onnan kezdődik, a hol majd
 gazdasági alapon szervezett új pártok és
 új emberek lépnek a küzdő térre. Akkor,
 ha elveinket és meggyőződésünket haza-
 hozzuk a dajkaságból s mi irányítjuk a
 pártok tusáját, a mi lelkünk irányítja a
 sajtót.

Ez a küzdelem a pártok küzdelme,
 ez a közvélemény a sajtó felfogása, a nép
 az pusztul és élni akar.

Csak jó, magyar gazdasági program
 képes összehozni ezt a hármat: a népet,
 parlamentet és sajtót s ha összehozza, a
 pokol se vesz erőt rajta!

P—y.

A belügyi államtitkár kinevezése.

A Budapesti Közlöny tegnapi számában
 jelent meg az első királyi kézirat Tisza István
 gróf ellenjegyzése mellett és ez a belügyminis-
 teri államtitkári méltóság betöltéséről intézke-
 dik. Ugyanis O Felsőge Wallseeben e hó 14-én
 kelt legfelsőbb kéziratával Sándor Jánost, Ma-
 ros-Tordavármegye és Maros-Vásárhely szabad

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyorsvonat.

Vernon-sur-Eichen intelligenciája ret-
 tenetes módon szenvedett az alatt a lesújtó
 körülmény alatt, hogy a párisi gyorsvonat
 nem állt meg állomásukon. Csak vegyes- és
 tehervonatok vettek rövid lélekzetet egy pár
 pillanatra megállással a vernon-sur-eicheni
 vasuti állomás vadszöllővel befuttatott hom-
 lokzata előtt. És mennyi mindent elkövettek a
 megalázó dolog megváltoztatására! De nem
 használt semmi. Sem a folyamodások, sem a
 kihallgatások, sem pedig a deputációk. A
 gyorsvonat azután is úgy röppült keresztül az
 állomáson, mint egy röppentyű, sűrű gőzfelhőt
 gunyosan a vernon-sur-eicheni lakosság ar-
 czába fujva és füttyölt is hozzá, mintha csak
 csufolódnaék.

De a Gondviselés és a parlamentárizmus
 virrasztott Vernon-sur-Eichen fölött. A kormány
 megbotlott valami interpellációban és a köz-
 munkák miniszteri tárczája Cascabelnek hul-
 lott az ölébe, aki hü és igaz fia volt Vernon-
 sur-Eichennek, amelynek anyai kebléről a po-
 litika szakította le a jó fiut, bejuttatván őt a
 parlamentbe.

De Fortuna istenasszony kegyei nem ke-

ményítették meg a Cascabel szívét, s miniszter
 korában is eszébe jutott polgártársainak szo-
 morúsága. Hogy pedig irántuk érzett szim-
 pathiájának kétségtelen tanujelét adja, ha nem
 is a napot, mint egykor Józsuá, ami a ver-
 non-sur-eicheni intelligencia számára különben
 sem jelentett volna semmit, de a párisi gyors-
 vonatot megállította szülővárosa állomásán.
 Alig nyolcz napja üt még csak bent Cascabel
 a kabinetben és már is megtörtént a csoda:
 a vasúttársaság kökemény szíve egyszerre
 meglágyult a vernon-sur-eicheniek régi könyör-
 gésével szemben és úgy igazította menetrend-
 jét, hogy a párisi gyorsvonat naponta kétszer,
 az ide és oda való menetben, megálljon a
 városka állomásán.

Nagy nap volt az, mikor a párisi gyors-
 vonat legelőször állt meg Ver on-sur Eichen
 mellett. Es a véletlen szerencse éppen úgy
 akarta, hogy az ünnep fényének emelésére
 ugyanazon a napon egy kitűnő utazó időzjön
 a városka falai között; és pedig Armand
 Jouve tengerészhadnagy. Jouve asszonynak, az
 ismeretes öreg hölgynek az unokája, aki ép-
 pen Párisba volt menendő, hogy Indo-Khinába
 utazzék.

A vonatnak tíz óra ötven perczkor kel-
 lett volna az állomásra érnie, de már egy jó
 órával az előtt ellepte a vágányokat a vernon-
 sur-eicheni lakosság örvendő tömege, amely

azért sereglett ki az állomásra, hogy tanuja
 legyen a büszke kéjvonat megaláztatásának,
 amelyik, háló- és ebédelő-kocsijainak birtoká-
 ban, olyan szemtelenül elbizakodott lett, hogy
 azt hitte, az örökkévalóságig úgy lesz majd,
 hogy elvágthat a vernon-sur-eicheniek orra
 előtt.

Az állomás peronján a hatóságok képvi-
 selői sőtáltak fel s alá, Armand Jouve és nagy-
 anyja, egy kicsiny, sovány asszonyka, az üd-
 vözeteket, szerencsekívánatokat és kézzorítá-
 sokat fogadták, de meglátszott mindkettőjükön,
 hogy az elutazás szokatlan ünnepélyessége za-
 varba hozza őket.

— Két év mulva monsieur Armand Jouve,
 a délutáni gyorsvonattal fog érkezni négy óra-
 kor. — Mondta a polgármester.

— Es miután valószínűleg a becsléltrend-
 del fog visszatérni, zenés fogadást fogunk
 számára rendezni — tette hozzá a községi is-
 kola igazgatója.

— Két év? Hát mi az? Az olyan hamar
 eltelik! . . .

— Hm. Két év! . . . Két év! . . . Es az
 öreg nagymama kétségbeesve gondolt reá, hogy
 vajjon lesz-e elég erő reszkető, öreg kezeiben
 ilyen hosszú ideig fogva tartani még az
 életet.

— Vissza, vissza! Itt van!

A gyorsvonat oly vehemenciával robo-

királyi város főispánját ez állásától való felmentése mellett belügyminiszteri államtitkárrá nevezte ki.

Bizalom a Tisza-kormány iránt.

Verseczről írják: Versecz város törvényhatósági bizottsága Zákó Milán főispán elnökele alatt tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy gróf Tisza István miniszterelnököt és a kormány többi tagját bizalomteljesen üdvözli.

A gyulafehérvári kath. egyetem.

Ma tartja ülését az erdélyi katolikus státus ez alkalommal bizonyonyal ismét szóba fog kerülni a gyulafehérvári katolikus egyetem, melynek létrehozásához a kezdeményező lépéseket oly nagy lelkesedéssel tette meg a státusgyűlés egy évvel ezelőtt.

Ugy látszik, azóta a közvélemény már leterít a nagy lelkesedés útjáról Erdélyben is. Kezdenek számításokat tenni s e számítások mindig lejjebb fokozzák a reményt.

Abból a 200,000 koronából, a mely ma a Fogarassy-alapból a státus rendelkezésére áll, legfeljebb a hittudományi kart lehet talpra állítani. Kellene két épület e célra s biztosítani a tanárok fizetését; ez maga az alaptőkének több mint felét fölemésztene. Az a kérdés sincs tisztába hozva, vajjon a graduálási jogot meg fogja-e adni a kormány a világi karoknak? Es ami fő: a pécsi egyetem már jóval közelebb áll a megvalósuláshoz, már pedig inkább legyen egy erős, versenyképes, mint két satnya katolikus egyetemünk. Ugy látszik, a közvélemény most amellett van, várakozzanak az egyetem felállításával tovább, amíg a megvalósítás kevesebb akadályba ütközik; ha pedig időközben a pécsi egyetem felállítatnék, akkor az alapító szándékához képest a pártatlanul hatalmas alapítvány kamatainak fele szegény parochiák és iskolák felségelésére, újabbak alapítására, a többi a papnövelde s egyéb iskolák javítására, valamint katolikus ifjak külföldön leendő képzésére fordíthatók.

gott be, hogy a jó vernon-sur-eicheniek azt hittek egy pillanatig, hogy a vasutársaság becsapta őket és a vonat ezuttal sem áll majd meg az állomáson. De mégis! A gép hirtelen bámulatra méltó erőlködést fejt ki s a vonat megáll. A rengeteg vasszörnyeteg szinte reszket, fúj, zihál a vágatás izgalmaitól.

— Vernon-sur-Eichen! — ... non-sur-Eiche! — kiabálnak a vonatvezetők. Aztán ajtócsapkodás hallatszott s a vonat ismét megindult, szédületes irammal, hogy egy pillanat alatt végleg eltűnjön a bámuló tekintetek elől.

— Na, nem sokáig állott!

— Azt hiszem, hogy a kerekek meg sem is álltak egészen!

— Ah, Istenem! — siránkozott az öreg asszony unokája után — így utazni ell Hiszta ez borzasztó!

— Két év múlva a becsületrenddel, madame Jouve! — mondta a polgármester, karját nyújtva az öreg asszonynak, hogy hazakísérje.

A tömeg Cascabel minisztert éljenezte.

Hat hónap múlva megbukott Cascabel és a vasutársaság nyolcz nap múlva megint becsüntette a párisi gyorsvonat vernon-sur-eicheni megállását, s így megint csak a szerény vegyesvonatok hozták Jouve asszony számára az unokája leveleit, amíg egy napon csak egy

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 17.

Kevés érdeklődés mellett folyt le a mai ülés. Tisza csak bekukkantott az ülés elején az ülésterembe, azután visszavonult szobájába és dolgozott. A miniszterek közül egyedül Nyíry volt jelen, aki kitartott végig szorgalmasan jegyezve. A folyosón sem volt semmi élet. Korpoltálták azt a hirt, hogy a jobboldalon a jövő héttől *permanens üléseket* fognak indítványozni, ha az obstrukció tovább tart. A függetlenségek csak mosolyognak rajta, pedig az obstrukció tovább fog folyni, mutatja az is, hogy pénteken a Fehérlóban obstrukciós vacsora lesz, melyre ma írták alá a körözött ívet.

Elnök: Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvét gróf Teleky Sándor jegyző már az előadói emelvényről olvassa fel.

Ugron Gábor: No most már értjük legelőbb.

Lovász Márton: Kifogásolja a jegyzőkönyv egy pontját. Nesi Pál tegnap nem határozati javaslatot nyújtott be, hanem ellenindítványt, kéri ezt ekként kikorrigálni. (Helyeslés.)

Elnök: Miután a Ház hozzájárul és más észrevétel nincs, a jegyzőkönyv hitelesítettik. Bemutatja a beérkezett irományokat, köztük Arad vármegye közönségének feliratát a nemzeti követelések mellett és több város feliratát az öregbakák hazabocsátása iránt. (Zajos helyeslés az ellenzéken.)

Molnár Jenő a bíráló bizottság új tagja leteszi az esküt.

Elnök: Következik a vita folytatása

az ujonczjavaslatok

ügyében.

Eitner Zsigmond: Nem fogadja el a javaslatokat. (Helyeslés balról.) Ha semmi más nem szólna ellene, akkor sem fogadná el ama szellem miatt, mely a katonaság körében uralkodik. A magyarságot ott semmibe veszik, lenézik. Eklátáns példa erre a bileki katasztrófa. Tizenkilenc szerencsétlen magyar fiu lette ott végeztét és a vizsgálat még most sincs befejezve, veszett volna csak oda ugyanannyi katonát, a vizsgálat már bizonyára régesrégen be lenne fejezve és az illető okozói példásan megbüntetve. (Mozgás balról. Felkiáltások: Szó-

nagyon nagy pecsétes levél nem érkezett a tengerészeti minisztériumtól. A nagy levél rövid volt és így hangzott: A legnagyobb fájdalommal kell önnek tudatnunk, asszonyom, hogy Jouve Pierre Armand hadnagy a saigoni tiszti kórházban tifuszban elhunyt. Dicsőséges jövő... Reményteljes pálya... Főlebbvalói gyászolják stb. stb.

— Két év múlva a becsületrenddel! — Ezt mondták neki!

Es kimegy a szegény öregasszony délután négy órakor a pályaudvarra, a párisi gyorsvonat érkezéséhez s az állomásfőnök csak erővel tudja megakadályozni, hogy ki ne fusson a sinekre, mikor a gyorsvonat az állomás előtt, megállás nélkül keresztül vágat.

Mikor a vonat eltűnt a messzeségben, mikor már dübörgése sem hallatszott, a szegény megzavarodott lelkű öregasszony panaszosan kérdezte az állomásfőnököt, hogy miért nem állította meg a vonatot, az unokája ki akart szállni. Látta, egész tisztán látta, hogy ott állott az ajtó mellett; a mellén ott volt a becsületrend keresztje. Hogy fénylett az a kereszt! Ön olyan jó állomásfőnök ur! Ugyebár megállítja holnap. Eljövök holnap is! Mindig! ...

Es szeretetteljesen pillant le a hidegen csillogó vassinekre ...

gyen! Gyalázat!) A kormányelnök programját sem fogadhatja el. Ugy van ezzel, mint az egyszeri leány az udvarlójával. (Halljuk! Halljuk!) Mikor az egyszeri leánynak hosszasan udvarolt egy gavallér, a leány megkérdezte az anyját: Edesanyám, lehetek-e b'zalommal hozzá? Az anya felelte: Lehetsz leányom, csak előleget ne adj neki. (Zajos derűtség balról, mozgás jobbról.) Ő sem adja meg Tiszának az előleget, az ujonczjavaslatokat. (Helyeslés balról.) Hosszasan foglalkozik ezután a katonai kérdésekkel, különösen a magyar vezényszóra terjeszkedve ki, a melyet feltétlenül követel.

Felolvassa Wesselényi bárónak mult századbeli iratainak azt a részét, mely a nyelvről szól, ezekből is látható, hogy a magyar nemzet soha fel nem adta jogát nyelvéhez. (Ugy van! a balon.) Hosszasan foglalkozik ezután az általános politikai helyzettel és követeli a nemzeti jogok érvényesülését és ellenindítványt nyújt be. (Zajos helyeslés a balon.)

Babó Mihály: Nem fogadja el az ujonczjavaslatot. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.) A nemzetnek jogait meg kell védeni nemcsak a külső ellenségek, de a belsők ellen is. Már pedig aki ellene van a magyar nyelv érvényesülésének, az ellensége a nemzetnek. (Ugy van! a balon.) Közjogilag fejtegeti a függetlenségi párt álláspontját, majd felidéri Kerkápolynak, a katonai kérdések egykori előadójának nézeteit, amely nagyban különbözik a mostani előadó nézeteitől.

Kubik Béla: Hallja őrnagy ur!

Münnich Aurél: Lényegében azonosak.

Babó Mihály: Örömmel venné tudomásul, ha ez így lenne. Attér azután a miniszterelnök programjára. A kormány azzal a céllal vette át az ügyek vezetését, hogy kivezeti az országot a mai állapotokból. Sajnálatos kell azonban látnia, hogy az eddigi események éppen az ellenkezőjét bizonyítják. Az események azt mutatják, hogy a kormányelnöknek nem volt célja a kibontakozás, hanem csak az, hogy mielőbb hatalomra juthasson. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hamisan informálják a királyt, meri nem hiszi, hogy ha őszintén feltárnák előtte a nemzet egyetemleges akaratát, ő felsége ellentétbe helyezné magát a magyar néppel. (Ugy van! a balon.) Eppen ezért kötelessége a függetlenségi pártnak férfiasan szembeszállni e téves információk alapján szerzett véleményekkel és bátran megmondani az uralkodónak a nemzet óhajait. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ezután sorra bírálja a kormányprogram minden részét, majd szünetet kér.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Babó Mihály folytatja beszédét. A tisztviselők fizetésrendezéséről szól.

Elnök: Korántsem akarja korlátozni a szóhasználatot, de ez még sem függ össze a tárgyval. (Nagy zaj az ellenzéken.)

Babó Mihály: Nem akar az elnökkel vitaközébe lépni, vagy bírálni tetteit. De igenis joggal beszélhet a fizetésrendezésről, mert a miniszterelnök az ujonczjavaslatok kitűzése alkalmával azt mondotta, hogy ennek keretében bárki előadhatja általános észrevételeit. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Zboray Miklós: (A jobboldalon ülve harsányan kiált.) Eljen Babó! (Derűtség.)

Babó Mihály folytatja obstrukciós beszédét.

A francziák veresége.

A francia hadsereget e napokban olyan vereség érte, mely a legnagyobb katasztrófával vetekedik. Elveszített egyszerre három hadosztályt, a nélkül, hogy ez az ellenfélnek egyetlen egy lövésébe, még csak egy vakfotásába is került volna. Azt sem tudjuk hamarában, vajjon ez a vereség sebesültekben vagy halottakban számítassék. Annyi tény, hogy ennyi embere nincs meg.

A francia csapatok bevonulási napja nov. 20. Erre az időre pedig kerek 34,000 emberrel kevesebb fog bevonulni az ujonczokból, mint a menyi kellene. Az idén ugyanis olyan rossz termés volt ujonczokban, hogy a sorozó bizottságok 34 ezer emberről kevesebbet soroztak be, mint a mennyire szükség volt. S így az állam kénytelen lesz a fenti számmal leszállítani a békelétszámot. Pedig hát besoroztak mindenkit, a ki csak el tudta dobni a mankót. A ki ettől megválni nem tudott, azt természetesen nem vették be, mert a francia katonának puska is van a kezében, nem pedig mankó.

A jó gazda, ha az idén gyenge termése van, azzal vigasztalódik, hogy a jövő évben lehet jobb. Rossz volt az időjárás, kevés az eső, nagy a szárazság, fagy tette tönkre vetését, mely azonban a jövő évben ép úgy elmaradhat, mint a mily véletlenül beütött az idén: de az »embert termelő« nemzetgazdász nem várhat olyan hamar jobb esztendőt, annak legalább is egy egész nemzedékre van szüksége, míg kedvezőbb — aratást remélhet.

A harmincz esztendő óta ultraliberális politikát folytató állam az ideai sorozásnál olyan arculátést kapott, hogy alig bírta felocsudni. Harmincznégyezer ember veszteség, az óriási csapás egyszerre. A németek ennyit nem veszítettek halottakban az egész porosz-francia hádjárat alatt! A porosz-francia háboruban ugyanis elesett, vagy a sebesülés következtében meghalt 1871 tiszt és a legénységből 26397 ember, összesen tehát 28 ezer 268 ember.

De ennek a veszteségnek az árán szereztek a németek két virágzó provinciát több mint másfél millió lakossal, azóta vezérszerepet visznek Európában s virágzó nemzetgazdaságukat a francia nemzet rovására 5 milliárd frankkal szaporították.

Mit tudnak ellenben felmutatni ellenérték gyanánt a francziák? Azt, hogy egynehány ezer apácát meg szerzetest tettek hontalanná. Bizony sovány vigasztalás ilyen nagy veszteségre. A harmincz év óta üzött liberális politika, mely a közérkölcstelennek nemcsak megmetyelvezte, hanem az erkölcsteleneknek egyenesen természet melegágyává lón: most rémülettel veszi észre áldatlan rombolásának eredményét. — Az elcsenevészedett generáció egyenesen gyümölcse a meglazult erkölcsöknek, melyek eddig már úgy is kirítottak a francziák csekély szaporodásában, tehát a **quantitásban**: most az ideai sorozás eredménye a **qualitásra** nézve is megadta nekik a kegyelemdőfést.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

November 18. A biharm. Négyelet estélye a Csarnokban
November 25. Képviseleválasztás Ugrán.
November 28. Jogásztáncestély a Zöld ában.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **O Szentsége levele a Pázmány-egyesülethez.** A katolikus írók és hírlapírók országos **Pázmány-Egyesületének** vasárnap tartott választmányi gyűlésén dr. **Margalits** Ede egyetemi tanár, elnök bemutatta a Pápa O szentségének a hozzá intézett hódoló üdvözlőre küldött választát. A szent Atyának sajátkezűleg írt levele magyarul így hangzik:

Szeretett fiaimnak, kik szalézi szent Ferencz védrőksége alatt a Pázmány-Egyesü-

letbe tömörülve, a katolikus igazságokat a hitű Magyarországon az ellenfeleink támadásaival szemben védelmezik s akiknek fiai szeretetéről és kegyeletükről tanuskodó üdvözlőket nagy örömmel vettük, apostoli áldásunkat adjuk s reájuk az Ég áldását állandóan kérjük.

A Vatikánból, 1903 október hó 8-án.

X. Pius.

A megjelent tagok állva hallgatták végig a katolikus egyház fejének a katolikus sajtót és munkásait kitüntető módon méltányló sorait, melyeket dr. **Kiss János** praelatus olvasott fel.

O Szentsége levelét sikerült másolatban mutatja be az Alkotmány tegnapi száma.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszter Biharvármegyében a széplaki anyakönyvi kerületbe **Bartha** Mihály segédjegyzőt a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorító hatáskörrel, anyakönyvvezetőhelyettesé nevezte ki.

* **Erzsébet ünnep a főgimnáziumban.** Holnap csütörtökön, Erzsébet napján megdicsőült Erzsébet királyné emlékezetére d. e. 10 órakor az intézet dísztermében ünnepséget rendez, melynek sorrendje a következő:

1. Gyászinduló Beethoventől. Előadja a főgimn. zeneegyesület.
2. Emlékbeszéd. Tartja Szmekta L. Ödön tanár.
3. Elégia. Várady Aladártól. Előadja a zeneegyesület.
4. Glória. Abrányi Emiltől. Szavalja Ormay Kálmán VIII. o. t.
5. Gyászdal Erzsébet királyné emlékére. Gál Páltól. Előadja a főgimn. vegyes kara.

Ez ünnepségre a m. t. szülőket, tanügybarátokat teljes tisztelettel meghívja az **igazgatóság**.

* **Kevés a körözkő.** A szabályozás óta a Sebes-Körözs vize, illetve a folyó medre megváltozott. Ez tapasztalható abból is, hogy kevés a burkolásra alkalmas körözkő. Apraja még csak kerül, de nagyobb és így kövezésnek inkább megfelelő nagyon gyéren kerül. Ezelőtt egy-egy áradás teméntelen követ hordott le a folyó felső vidékéről, míg most inkább homokot és rostaait hord le az áradat. Néhány év múlva ez az olcsó kövezési anyag sem fog a város rendelkezésére állani s pénzért kell hozatni Fugyiból, vagy még távolabbi vidékről.

* **Szmrecsányi püspök és a Gazdasági Egyesület.** **Szmrecsányi** Pál dr. nagyváradai püspök levelet intézett a Biharmegyei Gazdasági Egyesület elnökségéhez, melyben kijelenti, hogy részt akar venni a biharmegyei gazdák egyesületi életében és **négyszáz** koronával alapító tagul lép be az egyesületbe.

* **Mozgalom a vasárnapi munkaszünet érdekében.** A vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet megalkotása óta több kevesebb panasz merült fel a humánus és kulturális szempontból annyira üdvös rendeletek ellen. Itt ott mozgalom indult meg, hogy a rendeletet megbolygassák, mely kereskedőknek, kereskedelmi alkalmazottnak heti pihenőjét biztosítja. A vasárnapi munkaszünet ellen mozgalom nem öltött azonban mind-zideig olyan arányt, hogy a rendeletet veszélyeztette volna. A munkaszünet elleni mozgalom vezetői a kormányválságot használják fel, hogy pusztán egyéni érdekekből az üdvös hatású rendeletet megnyirbáltassák. A Kereskedő Ifjak Társulata ez okból — bár teljes bizalommal várja az új kereskedelmi miniszter minden intézkedését, hogy a mozgalmat kellő világításba helyezze, felhívást intéz az ország összes kereskedelmi testületeihez, valamint a főváros összes számottevő kereskedő főnökéhez, hogy a vasárnapi munkaszünet eddigi gyakorlati hatásáról nyilatkozzanak. Meggyőződése ugyanis a Társulatnak az, amint a rendelet alkotója, a legutóbbi napokban a Társulat küldöttsége előtt is kijelentette, hogy a vasárnapi munkaszünet a gazdasági fejlődés-

nek is előnyére válik s a munkaerő helyes kiméltése a gazdasági produktivitás fokozását eredményezi. A társulat irányelve pedig az, hogy egy művelt államban minden törekvés csak a vasárnapi munkaszünet teljességét célozhatja.

* **A keresk. és iparkamara az új miniszterhez.** **Hieronymi** Károly új kereskedelmi miniszter leiratban tudatta a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarával miniszterre történt kineveztetését. A kamara a következő üdvözlő felterjesztést intézte a miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter ur!

A tisztelettel alulírott kamara igaz örömmel vette tudomásul Nagyméltóságodnak kereskedelmiügyi m. kir. miniszterre történt kineveztetését. Mert bár tiszteletteljes, de megrendíthetetlen véleményünk, hogy közgazdasági helyzetünk javulását első sorban a külön vámterülettel remélhetjük: mégis a tény, hogy az újonnan kinevezett kormányban az ipar és kereskedelem érdekeinek gondozását Nagyméltóságod kipróbált kezeibe tették le, alkalmat szolgáltatott nekünk arra, hogy még a továbbra is fentartani szándékolt közös vámterület mellett is remélhessük iparunk és kereskedelmünk igaz érdekeinek jóindulatu felkarolását és számithassunk Nagyméltóságod közismert körültekintő irányítására és tevékenységére mindenütt, ahol a hazai ipar és kereskedelem fentartása és fejlesztésének érdekei felszínre kerülnek.

Eppen azért a tisztelettel alulírott kamara készséggel igéri meg a közreműködését mind-ama feladatok megoldása körül, melyeket hazánk közgazdaságának érdekei juttatnak Nagyméltóságod gondoskodása alá.

Hisszük, hogy mindenkor tárgyilagos meggyőződésünkből fakadó őszinte és nyílt véleményünket Nagyméltóságod kellő figyelembe fogja részesíteni és reméljük, hogy az azokban megnyilatkozó hazai iparunk és kereskedelmünk megerősítésére és fejlődésére vezető javaslatokat a lehetőség határai közt Nagyméltóságod megvalósítani is kegyeskedik.

Törvényes hatáskörünkben ezekhez hazafias munkásságunkat újból a legnagyobb készséggel ajánljuk fel.

Nagyvárad, 1903 november hó 17.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:
Dr. Sarkadi Lajos, titkár.
Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök.

* **A villamos mű mizériái.** Említettük már, hogy Nagyvárad városa a villamos művel is odajutott, mint a többi nagyobb létesítményekkel. Most, a 12-ik órában, mikor már az egész műnek régen készen kellene állani s a próbavilágítást bemutatni, a vezeték sincsen kész, a telepen pedig kevés a víz, nincsenek bejárva a gépek stb. Szóval el lehetünk készülve, hogy ezen városi műnél éppen úgy, mint a vízműnél, még sok pótolni való kerül, ami viszont tetemes ezeket nyel el. Dehát ehhez már hozzászoktunk, a mi mindenhez értő tanácsunkkal. Még nagyobb baj az, hogy — hir szerint — a magánvilágítók közül aránylag igen kevesen írták alá a kötelező nyilatkozatot. Erre megtalálták a bünbakkot; azt mondják, hogy a villamos mű igazgatója kitűnő műszaki tehetség, de nem üzletember. Így nemsokára szükség lesz egy másik nagyfizetésű »üzletigazgatóra«. Természetesen a kiadások növekedése emeli a villamos világítás árát is. Tegnapi felügyelő bizottság mindezekkel a bajokkal foglalkozott, de nehogy a közönség alapos értesülést nyerhessen a dolgokról — zárt ülésben. Ilyen körülmények között csak a nyilvánosságra jutott hírek után informálhatjuk a közönséget.

* **Az orvos öngyilkossága.** Berlinben nagy feltűnést kelt egy fiatal, igen tehetséges orvosnak, dr. **Wilse** Richárdnak az öngyilkossága. Az életerős férfi, akit valóságos vasgyurónak képzeltek a sportkörökben is, mint most a végrendeletéből kiténik, a halálos kórt 6 maga öltötte a testébe a kórházi laboratórium beczil-

lusaival. Amikor a bacillusok első hatása látszott, orvostársai előtt feltűnt, hogy Wilse gyógykezelés helyett éppen ellenkezőleg, még az ártalmára tesz mindent. Két hónap alatt a kór végzett vele. Végredeletében most elmondja, hogy a tette szándékos volt, mert önmagán akarta a betegséget kitanulmányozni. Ez azonban, ugy vélik barátai, csak mese; Wilse meg akart halni, mert reménytelenül szeretett egy asszonyt, aki nem lehetett az övé.

* **A nagyváradi jogászok debreczeni bálja.** A báli szezon még messze van; a nagyváradi jogászfűjség még csak a nov. 28-iki táncestetélyre készül. Egyik debreczeni lap azonban furcsa hírt közöl, melyről itthon még semmit nem hallottunk. A »D. U.« közleménye a következő:

»A nagyváradi joghallgató ifjúságnak Debreczenben tervezett bálja ügyében a napokban kezdődött meg az érintkezés a testvér város jogászaival. A tervet ugy Debreczenben, mint Nagyváradon nagy érdeklődéssel fogadták. Nem lehet kizárni azonban az aggodalmat a bál sikere iránt, mely csak akkor lehet teljes és deficitmentes, ha Debreczen uri közönsége szeretettel fogadja és veszi pártfogásába az e zmet. A nagyváradi jogászok e hét folyamán beszélik meg az előkészületeket.«

* **Vámdíjtételek felemelése.** Pár évvel ezelőtt módosította Nagyvárad városa a vasuton behozott áruk közeletvámszabályzatát s egyes díjtételeket leszállított. Azóta a város vámbevétele a vasuti áruk után csökkent. *Ragány* János városi főszámvevő javaslatot tett a régi díjtételek visszaállítására iránt s ezen javaslatra a városi tanács a keresk. és iparkamarától véleményt kért. A kamara megadta véleményét, amelyben azon nézetének ad kifejezést, hogy a vámbevételek csökkentését nem a díjtételek leszállítása, hanem az általános kereskedelmi és ipari pangás természetes következménye. A tervbe vett egyes áruk díjtételének felemelését különben nem ellenzi a kamara, mert azok a mérsékelt díjemelést megbírják.

* **A villamos mű felügyeltetése.** A napokban a villamos mű vezetékai áram alá jutnak, s ennek folytán felhívjuk a t. közönség figyelmét arra, hogy ugy a vezetékdrótoknak, mint a szekrényekbe és vasházikókba zárt transzformátoroknak és készülékeknek érintése életveszélylyel jár. Nem óvhatjuk tehát eléggé a t. közönséget attól, hogy ezen vezetékkel akár közvetlen, akár közvetett érintkezésbe jöjünk, mert azoknak bontás, létrával, kötéllel, vagy bárminő más eszközzel való érintése ép oly veszélyes, mint a pusztá kézzel való érintés. Együttal felhívjuk mindazon építő és egyéb iparosokat, kiknek a villamos mű vezetékai utjukban vannak, hogy annak eltávolítását éppen fenti okoknál fogva ne sajátkezűleg eszközöljék, hanem erre nézve a villamos mű igazgatóságához forduljanak. Vigyázatlanágból vagy rosszakaratból eredő balesetekért felelősséget nem vállalunk. Nagyvárad, 1903. november 8. *Belányi* Imre igazgató.

* **Rákóczi-ünnep Selmeczbányán.** Fényesen ülték meg Selmeczbányán a Rákóczi-ünnepet. A r. kath. templomban nagymise volt, a melyet *Fopbagyai* Pál prépostplebános celebrált. Az ev. templomban *Hámrák* János liceumi tanár beszédet mondott. A város díszközgyűlésén *Szitnyay* József polgármester tartalmas beszédet tartott s Richter Ede levélháros helyi vonatkozású visszapiantása a kuruczidőkre, általános tetszéssel találkozott. Az akadémiai ifjúság szebbnél-szebb darabok előadásával gyönyörködtette a közönséget. Barsvármegye és Kőröczbánya városa több tag által képviseltette magát a hazafias ünnepen. Az akadémiai ifjúság a 48-as honvédek kis csoportját a menet alkalmával soraiba zárta és az ősz aggok ott lépdelték velük az ünnepélyen. Délután Rákóczi-kiállítás nyitottak meg, hol sok Rákóczi

idejéből fennmaradt emlékekben gyönyörködött a közönség. Táviratot küldtek Thaly Kálmánnak és Ersekujvárnak, a hol szintén Rákóczi-ünnepet tartottak.

* **A csökönys szónok.** Az erdélyi püspökkel *Majláth* Györggyel bérmautja alkalmával történt meg az alábbi józú eset.

N. községbe érkezik, amelynek elején díszkapu, fehér ruhás leányok s a hívők nagy számu csoportja előtt várja a kurátor, begyében egy üdvözlő beszéddel.

A püspök nagy éljenzések között leszáll kocsijáról, a szónok elé siet, az őt jellemző jószágos mosolyával.

— Méltóságos püspök ur! — kezdi a szónok. Egy kis pauza után nagyot nyel, majd egy hanggal feljebb újból reá gyujt: — Méltóságos püspök ur! — Egy szó nem sok, de annyi sem jut eszébe beszédéből; mit tehetett egyebet, mint hogy most még egy hanggal magasabban megszólítsa: Méltóságos püspök ur! — de fejét vakarva, nagyokat nyelve csak hallgat, hallgat...

A püspök észrevéve a kurátor végtelen zavarát, kiakarta segíteni és jószágos hangon így szól hozzát:

— Tudom, hogy ön örömet akarja kifejezni, amidőn én mint főpásztor, kötelességemet teljesítve ugyan, önökhöz is eljöttem...

— Nem ezt akartam mondani! — vág közbe a kurátor a püspök végtelen meglepetésére.

— No-nó, nem éppen ezt, de — folytatja a püspök — ön bizonyára azt akarja mondani, hogy jól esik önöknek, amidőn önöket, a katolikus hívőknek e kicsiny nyáját én mint főpásztor meglátogatom...

— Nem ezt akartam mondani! — vág ismét közbe a kurátor a közönség és a püspöki kíséret derűtlenséggel vegyes rémületére.

A püspök szelid mosolylyal megadja magát sorsának és egy pár perczig vár. E kínos jelenetnek a várakozó közönség egy tagja azzal vetett véget, hogy a kurátort eltolva, ennek helyére állott és a püspököt rögtönzött beszéddel a község s hívők nevében üdvözölte. A püspök rövid válasza után kocsijába szállt, a faluba hajtattott és a négy éljenzés és kocsirobaj okozta zaj miatt már nem hallotta a kurátor kétségbe esett kiáltását:

— Méltóságos uram! Méltóságos uram! Várjon csak! Most már tudom, mit akartam mondani!... (P. N.)

* **Véres verekedés.** A szomszédos Hegyközüljak korcsmájában az ősi legényvirtus két emberéletbe került tegnapelőtt este. A falu két partu legényei állandó harcban állottak egymással, s több ízben véres verekedésben egyenlítődték ki az ellentétek. Ilyen borközi összejövetelnek indult a vasárnap esti verekedés is, mely emberhalállal végződött. *Finta* Károly és *Biró* Imre vérbe fagyva maradt a korcsma padozaton. A halálos ütés gazdáját a csendőrök sem tudták kézrekeríteni, mert a lámpát leütve sötétben történt a mérközés, s most alig állapítható meg, hogy ki mérte a halálos ütést *Finta* Károly fejére, a kit holban vittek el a korcsmából, míg *Biró* Imre a halállal vívódik.

* **Nagy lopás egy budapesti nagykereskedő czégnél.** A Marokkó-ntczában lévő *Grüner* A. Henrik nagykereskedő czégnél már régóta észlelik, hogy valami házitolvaj erősen dezsmálja a czég árúit. Kivált a selyemárúk körül szorgoskodott az ismeretlen tolvaj, kinek hiába állítottak csapdát, nem tudták lépze csalni. A czég összeszámitván kárát, már az túlhaladta a 3000 koronát. A napokban aztán a tolvaj mégis kézre került. A czég egyik főnöke megcsipte a czég egyik utazó-ügynökének személyében, aki nem más, mint *Kallós* Lőrincz, jól szituált utazóügynök, aki rendszeresen üzte a czégnél a tolvajlást. A rendőrség a tolvajt letartóztatta. Érdekes följegyezni, hogy *Kallós*nak 8000 korona készpénze van s a czégnél is havonta 250 koronát kereset. *Kallós* beismerte tettét és így a rendőrség átadta az ügyészségnek.

* **Egy német származású 48-as honvéd halála.** Selmeczbányán tegnap temették el *Pisch* Lőrincz 48-as honvédet, ki német léte végi küzdött a szabadságharcot és mint bányafelügyelő élte le utolsó napjait.

* **Hóesés.** Selmeczbányáról írják, hogy ott tegnap, 16-án hó esett és a házakat és a bérceket hó borítja. Az idő hideg és csipős.

* **A gyomorgörcs.** Bécsből írják a következő furcsa történetet: Vasárnap este a *Kaufmann* nevű házaspár vidám hangulatban tért haza a színházból. Amikor éppen pihenni tértek, a hálószoba egyik zugából váratlanul elfojtott nyögések hangjai halatszottak. *Kaufmann* gyertyát gyujtott és kutatni kezdett a különös hang eredete után. Mekkora volt aztán a meglepetése, amikor egy idegen férfit földözött fel egy szekrény mögött.

— Hát maga kicsoda? mit keres itt? Az elrejtözött vendégnek egészen ki voltak dűlledve a szemei és a belső fájdalomtól eltorzult az arca.

— Jaj, a gyomrom... meghalok! — nyögte keservesen.

— Jézus, egy betörő!... gyilkos! — sikoltozott az asszony, aki csak most tért magához a fölfedezés által okozott meglepetésből.

A fellármázott cseléd hamar rendőrt hívott, pedig a betörőtől nem kellett félniök, gyomorgörcsükben feküdt a zugában s inkább orvosra, mint bilincsekre volt szüksége. *Kaufmann*, aki megszánta a nyomorultat, egy pohár konyakot adott neki, ami kissé magához térítette a banditát.

— Isten büntetése vol! — sóhajtozott a betörő. Ha tudtam volna, hogy ilyen derék embereket akartam kifosztani, sohasem jöttem volna ide... Bocsássanak meg... de nagy nyomorom kényszerített erre.

Kaufmann meg is bocsátott neki, de a rendőr azért bekísérte a peches banditát, akinek éppen akkor támadt gyomorgörcse, amikor legkevésbé volt alkalmas.

Vakok oktatása.

Kevesen tudják azt, hogy a vakokban mennyi produktív erővész el tétlenül s hogy alkalmas eszközök felhasználásával mennyire hasznos tagjai lehetnek a társadalomnak. Eppen ennek lehet tudni, hogy hazánk 16000 vakja közül csak 296 részestül szakszerű oktatásban s e csekély számból csak 82 esik iparosra, a többi most tölti tanuló éveit. A legnagyobb baj ott van, hogy maguk a szülők sem tartják képesnek önálló munkásságra, de hasonló nézetet vannak a szegény nép köztellen vezetői, a papok és tanítók is. Született koldust látnak benne, mint aki a könyörtelen szívek alamizsnáiból tengeti sanyaru életét.

A tan- és nevelő intézetek igazgatóságai azt a szomorú tapasztalatot szerzték, hogy a vak gyermekek szülei nem igen folyamodnak felvételért s ha folyamodnak is, teszik ezt akkor, midőn gyermekük felnőt s urzolása elől nem tudnak kitérni. Csakhogy abban az időben rendszerint későn van. Először: mert a felnőt vakok számára csak egy intézmény áll fenn Budapesten: az u. n. Vakokat gyám. orsz. egyesület, mely első sorban munkástelep és ide zsufoltasága miatt a bejutás igen nagy nehézséggel jár; másodsor mert a késői korban munkára fogott vak kezei az izmok tétlenségénél fogva alig lesznek alkalmasak és így a vele való foglalkozás valóban nem nagy haszonnal jár.

7-8 éves korban kell tehát a szülőknek valamelyik hazai intézet igazgatóságához fordulni a gyermek felvételét illetőleg, honnan a szükséges utbaigazításokat megkapják. Ha pedig valamely oknál fogva fel nem vehetők, a népiskolákba küldendők a legszükségesebb elemi ismeretek elsajátítása iránt.

A vakok intézeteiben az oktatást a kézre, illetve a tapintó érzékre alapítják. Ennek segítségével szerez tudomást a külvilágról és művelői értelmét, ez képesíti őt az írás-olvasás szabatos elsajátítására és a különféle ipar-

ágak rendszeres üzéséhez. Láthatjuk mind-ebből, hogy a vakoknál fősúlyt a kézre kell helyezni, tehát az oktatásban is különös-képen a kézügyesítő tárgyak érvényesülnek. Nem tartom érdektelennek ifelemlíteni az alkalmazásba vett tárgyakat. Iyenek az agyag-mintázás, szilánkfónás, zsinórkötés, faslőjd, kákabél-fónás és székkeret-fónás. Mindezekről szólni ez alkalommal nem kívánok, csak annyit jegyzek meg, hogy e tárgyak a vak gyermekeket a rendszeres iparra nagyban elő-készítik.

Bizonyos előtanulmányok után, melyek öt évnél tovább nem tartanak, az ipari oktatásra tételenek át a növendékek. Miféle iparágat tanulhatnak a vakok? Hát bizony az nem sok, könnyen megszámlálhatjuk, ezek a következők: kosárfónás, kefekötés, székfónás, kötél-verés, harisnyakötés. Egy kefekötő a vakokat gyámolító orsz. egyesület 1903. évi jelentése szerint 702 koronát keresett, ez azonban egyike a legjobbaknak. Ha már most elgondoljuk, hogy egy vak teljes ellátása az internátusban havi 26 korona, láthatjuk, hogy keresményéből még takarékoskodhatik is, mert évi kiadása a 400 koronát sem haladja meg. Vagy menjünk tovább. Egy jó kosárfónó 714, egy másik 511 koronát keresett; a kifizetett összes munkadíj 16761 kor. 33 fillér volt. Azt hiszem, itt a példák elég hangosan hirdetik, hogy a vakok szakszerű vezetés mellett csak oly hasznavehető tagjai a nagy társadalomnak, mint az épéreké. Es a nemzet érdeke, hogy ezt a nagymennyiségű munkaerőt saját és az egyedek céljaira tudatos szociális eszközökkel kihasználja. Sorsuk javításán és jövő megélhetésükön eredményesen munkálkodik a vakokat gyámolító egyesület, mely ez idő szerint 233 alapító és 892 rendes tagot számlál; évi költségvetése 54500 koronát tesz ki.

A vak gyermekek nevelés-oktatásával hazánkban 4 intézet foglalkozik és a budapesti nevelő- és tanintézet, a kecskeméti, szegedi és kolozsvári intézetek. De mindez még korántsem elég, sőt azt mondhatjuk, hogy a kezdet-kezdetén vagyunk. Sok még a tenni valónk. Németországnak 36 ilyenü intézete van s mindenikben legalább 100 növendék részesül oktatásban. Franciaországban 20 ilyenü intézmény hinti jótékony áldását szerencsétlen embertársainkra. Ezzel azonban nem akarom vádolni szeretett hazánkat, csak példaképpen állítom fel. Jól tudom, hogy igénybe vagyunk véve sok oldalról s eme nagyfoku megadózás nem engedte meg, hogy az ember-szeretet ezen oltárára hozzuk áldozatokat. De bizom a jövőben, bizom népünk józan gondolkodásában, hogy megfogja találni a módot a világtalanok boldogítására és fillérjeivel hulló könnyecskéit feláztatja.

Heródek Károly s. k.

MULATSAG.

Katalin-estély.

A biharmegyei és nváradai nőegyletnek a mai napra a kereskedelmi csarnokban megtartandó Katalin-estélyére, melynek tiszta jrvédelme a női menház javára lesz fordítva, igen sikeres mulatsága leend az őszi évadnak. Ezen sikert biztosítja az elnökség, özv. báró Gerliczy Félixnével az élén, biztosítja a rendező bizottság, kiknek buzgalma folytán az estély igen látogatott leend. Ez alkalommal szükségesnek látjuk kijelenteni azt, hogy téves egyik helybeli lapnak azon híre, hogy ezen estély tombolával is egybe lesz kötve. A mulatságot a 37. ezred zenekarának hangversenye előzi meg s ezt követi a házas táncmulatság Bura Károly zenekarának zenéje mellett. A mulatság iránt városszerte nagy az érdeklődés.

Kolonestély. A helybeli középiskolák felsőbb osztályainak ifjúsága és a már régebben érettségizett ifjak egy része ma, szerdán este rendezi a Zöldfa nagytermében Kovács Tivadar balletmester vezetésével első gya-

korló kolonestélyét. Kezdeté 8 órakor. A már kibocsátott meghívó kívánatra előmutatandó. Belépődíj 1 korona.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szerda: Báránycák, operette (új.)

Csütörtök: Báránycák, operette (új.)

Péntek: A Zsába.

Szombat: A Vasgyáros. Verő Janka fellépte.

Vasárnap: d. u. Drótostót. Este: Lilium Klári, új népszínmű itt először.

Cyrano de Bergerac.

Egy estére ismét a romantika sugarai aranyozták beszínházunkat. Rostand örökszép, örök igaz költői alkotását, Cyrano lovag megragadó történetét láttuk s lekötötte lelkünket a valódi lángelme ellenállhatlan varázsa. Mert kétségte-lenül a gascognei poéta lovag az újabb idők legdiadalmasabb költői alkotása, kinek története Rostand bűvös verseiben az egész világ szíve verésében visszhangra talált s fog találni még igen sokáig.

A mű tökélyét semmi sem bizonyítja inkább, mint hogy a mi hiányos díszleteink közepette sem veszt hatásából; másrészt azonban annál inkább lelkesíti a színészt, hogy legjobb tudását öntse szerepébe.

Ezt láttuk a czímszerepben Keszler Ede-nél. Az igazat megvallva, előzetesen nem biztunk sikerében. Cyrano szerepét könnyednek találtuk az ő, súlyosabb alakításokhoz szokott tehetségéhez. A mivel a könnyedséget meg akarta fogni: a gyors beszéd nem is vált előnyére, mert néhol az érthetőség rovására ment. Ezt a kicsiséget leszámítva, a siker teljes. Nem igen mutattak be még annyi rész-tességgel kidolgozott szerepet színpadunkon, miot Keszler Cyránója. Mélységes érzés reszketett át minden szaván s hangját a változatos indulatokhoz teljesen hozzá tudta alkalmazni. A három legnehezebb hely: a gascognei legények bemutatása, az orr-jelenet és az erkély-jelenet mind kifogástalan volt. Különösen kivált az eddigi (szintén igen jó) Cyránók fölött a II. felvonás-beli ingerkedő orr-jelenetben, a hol a jelenet vége felé csaknem kiobbanni kész indulat palástolása ideges kacajjal szerencsés ötlet és épp oly kitűnően is volt előadva még. Játéka általában mindvégig mesteri; főleg arczjátéka volt kifejező.

Méltó partnere Keszlerné Kápolnay Juliska (Roxán). Már megjelenése, szépsége fél-siker. Azonfelül ez a romantikus szerep fö-lötte illő az ő tehetségéhez, főleg hanghordozásához. Ugyanaz a kissé préceuse, de különben ideálisan szerető, külsőségek után induló nő volt, mint a kit Rostand elképzelt. Az alaphangot pompásan etalálta, épp úgy az egyes jelenetek árnyoldalait is. Főleg a II. felvonásbeli elbűcsuzás jelenetét dolgozta ki teljes igazsággal. — Természetes, hogy úgy őt, mint férjét több ízben zajos tapsok szölitették a függöny elé.

A siker Cyránóban a két főszereplőn fordul meg; de sokban hozzájárulnak a mellék személyek is. Bérczi (Ragueneau) operettszerű, nem ide való komikumát leszámítva, a többi mind megfelelő keretet adott a darabnak; így különösen Deési, Szőke Sándor, Bognár, Benkő Jolán, Szathmáry s egy piczike jelenetben a kis Berlányi Vanda.

Dr. K. A

Verő (Wessfried) Janka fellépése. Érdekes bemutatkozás lesz szombaton. Egy nagyváradi fiatal színész, Verő (Wessfried) Janka lép először a világot jelentő deszkákra a Vasgyáros-ban. Színházi körökben a tehetséges és csinos ifjú színésznek szép sikert jósolnak.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 48

Bérletszám 47. (páros.)

Ma, szerdán 1903. november 18-án:

Báránycák.

Operette.

S Z E M É L Y E K.

Badurel, iskola igazgató	—	Bérczy
Christian fiatal her-)	Badurel
czeg	—) tanít-
Fiferlin	—) ványai
Joseph, kertész	—	—
Esmeraldine, a Báránycák	—	—
leánynevelő intézet igazgató-	—	—
nője	—	—
Alice, stahlbergi)	—
hercegnő)	Esmeraldine
Grobichon Fáni)	növendékei
Germain)	—
		Haller Irma
		Parlagi Kornélia
		Agnelly Irén

HELYARAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Keresztek 2 k r. 40 fill. Tömlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 30 fill. 3. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti álbőny 1 kor., Diás es katonareg a földszintre 60 fill. Karzati páholy 40 fill. Egy szőnyeg 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérhálzával szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5 ig. Esti pénzárnyítás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön november 19-én

Báránycák.

Operette.

NYILTÉR.

Mikor örülhetünk?

Csak akkor, ha szükségletünket mielőtt beszerezniök meggyőződést szerelünk, mily remek raktár áll rendelkezésünkre

Telcsér Mátyás

divatárúházában Zöldfa-utcza,

mely üzlet teljesen újonnan a legszebb és legdivatosabb árukkal lett berendezve, úgy hogy a legjobb árut kereső közönség is megtalálja szükségletét és ár tekintetében föltétlenül olcsóbb, mint bárhol, úgy hogy már 10 frt. bevásárlásnál is nagy pénzüsszeget takaríthatunk meg. Remek választék őszi és téli ujdonságokban, különösen figyelemreméltó nagy vászon raktáram és kész női ruha raktáram. Alkalmi vétel:

Kész blousok	50 krtól
Teniszt barhet	11 krtól
100 ágyterítő	65 krtól
Szőnyeg	9 krtól 467.

Ingyen fénykép.

Igazságszolgáltatás.

A rejtélyes parasztdráma.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Az a rejtélyes parasztdráma, melynek az öreg *Várad* József esett áldozatul, homályos ellentmondásokkal bonyolódik s ugyancsak próbára teszi az esküdtszék figyelmét s lelkiismeretes, igazságosító ítéletét. A sötét rejtélyre alig-alig lopózik egy kis világosság s erős a kétely, vajjon beigazolódik-e a szörnyű nagy vád s a fehér arcú, szép *Tarnóczy* Juliánna mögött mindörökké bezárul a börtönajtó.

A hitvesgyilkosság nehéz nagy gyanuját három tanuvallomás erősítette meg.

Sandra János, meg a felesége tettek súlyosan terhelt vallomást a vizsgálat folyamán s a főtárgyaláson is a tanuk vallomása döntő erővel bír.

A koronatanuk.

Tegnap reggel elsőnek *Sandra* Jánost hallgatta ki az esküdtbíró. *Sandra* János, a barázdált arcú furfangos paraszt, szemöldöcsonjtjai alá bujt villogó szemével ravaszul kímélve szavai hatását, fölőtte körülményesen mesélgeti a *Várad* József halálának történetét. Eleinte súlyos vádat zúdít a fiatal asszonyra, nyomorú, ő adósa volt *Tarnóczy* Juliánának. Kétszáz forintból szóló kötvénye volt nála, s ezért hallgatott idáig, de most már elmond mindent. Mint tőzsomszédok, ő járatos volt a *Várad* telkén. Ismerte a viszonyait s az öreg halála után ő is gyanusnak tartotta a *Várad* József öngyilkosságáról szóló híreket, s azt tartotta, hogy az asszonynak is része lehet az öreg halálában. Megerősítette a gyanuját az, hogy a temetés utáni vasárnapon átjött hozzájuk *Tarnóczy* Juliánna s feleségének 10 forintot adott át mint régi tartozását. Az ő felesége szabadkozott s nem akarta a 10 forintos bankjegyet elfogadni, mert csak ötlet tartozott.

Tarnóczy Juliánna erre azt felelte: nem baj az, csak baj ne legyen.

Majd később az adósság elengedéséről beszélt, a 10 forintot pedig ott hagyta az asztalon, mikor pedig *Sandra* János azzal a kéréssel állott az asszony elé:

— Mond csak aztán, mikor megölted az urad, nem vergődött sokáig?

— Nem az — volt a válasz — még a haja szála sem rezdült meg.

— Aztán még volt a revolverben több golyó is, ha az első nem lett volna elég.

Sandra János határozottan állítja e részleteket, de lépten nyomon ellentmondásokba keveredik.

Rádl Odön kérdéseire végre verejtékezve kifakad.

— Ne faggasson engem, tisztelettel kérem az ügyvéd urat.

A koronatanu vallomása tehát elvesztette a súlyát s maga az ügyész indítványozta a tanu megeskütésének elhalasztását, a másik két tanu kihallgatásáig.

Sandra Jánosné nagyjában egyértelműen vall az urával. Állítja, hogy *Várad* pénzét kiadta és adott, csak hogy hallgassanak az ura haláláról.

Kele Agnes a *Sandra* cselédje ellenben elhárítja a gyanút *Várad* névéről s ennek sógorát *Jobbágy* Gábor és magát *Sandra* Jánost terheli vallomásával, mint akik előre tudták a gyilkosság tervét.

Igy aztán teljesen összebomlott a bizonyítás s a tanuk megeskütése fölött érdekes jogi vita keletkezett a vád és védelem képviselői között.

Az esküdtbírósság hosszas tanácskozás után elrendelte *Sandra* János és Jánosné megeskütését s ezután a tárgyalás folytatását ma délelőtre halasztották.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, nov. 17. (Saj. tud. táv.) *Babó* Mihály az állami tisztviselők fizetésrendezéséről beszélt, miközben egyes kijelentéseire a jobboldalon zajongás támadt.

Nessi Pál közbeszól: az elnök oda át nem tud rendet csinálni.

Elnök: Ne avatkozzék az én dolgomba!

Nessi: Micsoda basáskodás ez.

Elnök: rendutasítja *Nessit*.

Nessi Pál: bánom is én.

Tisza István gr. szólal fel ezután, helyesli az elnök eljárását.

Lengyel Zoltán közbeszól: ne oktassa itt basáskodásra az elnököt.

Tisza: oda kint beszéljen így.

Lengyel: Köszönje meg, hogy meghallgatjuk.

Tisza: az elnök nem engedheti, hogy a parlamentet diskreditálják.

Ugron Gábor szólal fel a miniszterelnök után s figyelmezteti, hogy le kell szokni arról, hogy a maga kívánságát ráparancsolja a parlamentre. Tanulja a jogokat tisztelni.

Tisza visszautasítja *Ugron* megjegyzéseit s nem látja szükségét, hogy lezárkét vegyen *Ugrontól*.

Holló és *Rakovszky* felszólalása után elhatározták, hogy ezután az üléseket 3 óráig folytatják.

Uj titkos tanácsos.

Budapest, nov. 17. (Saj. tud. táv.) Félhivatalosan jelentik, hogy *Dániel* Ernőt a képviselőház egyik alelnökét titkos tanácsosi rangra emelte a király.

Gyilkos tizedes.

Prága, nov. 17. (Saj. tud. táv.) A Prágában állomásozó gyalogezred *Dusek* nevű tizedese fegyvergyakorlat alkalmával az egyik közlegényt bajonetjével keresztül szurta. A vad ingerültségében elkövetett gyilkosságot a Reichsrathban is szóváteszik.

A függetlenségek kitartása.

Budapest, nov. 17. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi pártban a párhuzamos ülések tervével szemben technikai obstrukcióra készülnek. A pártban lelkes harcias hangulat uralkodik, amit az is bizonyít, hogy az obstrukciós vacsorára eddig 67-en jelentkeztek.

Körber a hadseregről.

Budapest, nov. 17. (Saj. tud. táv.) A Reichsrathban ma *Körber* 1 órakor alig jutott szóhoz. A csehek tombolva fogadták.

— Itt a legnagyobb hazudozó — kiabálták felé.

Körber a katonai kérdésekre vonatkozólag beszélt s helytelenítette a magyar álláspontot a király jogaival szemben a vezénylet és bszervezetre vonatkozólag. Szerinte a közös hadsereg a monarchia közös védő ereje, mely egységességében bírja erejét. Az osztrák

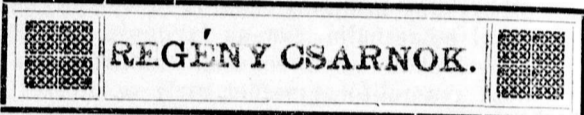
kormány ezt mérlegelve, mindent elkövet a közös egység fenntartásáért.

A Reichsrath ülése.

Bécs, november 17. A pénzügyminiszter előterjeszti az 1904. évre szóló költségvetést. Az összes kiadás 1734,771,291 koronával, a bevétel 1737,509,991 koronával van előirányozva. Az általános államadósság 1904. év folyamán esedékessé váló tőke fizetései fejtében 4 százalékos korona értékben szóló járadékosság kötelezvények adható ki oly összegben, mely a költségvetés mértéke szerint szükségesnek látszik ama tőkék visszafizetésére. Ehhez képest a költségvetési törvény 26,663,900 korona értékű ilyen kötelezvények azonnal való kibocsátását kéri. (M. T. I.)

Az új ágyuk.

Bécs, nov. 17. (Saját tud. távir.) A *Fremdenblatt* írja, hogy az új ágyuk kovácsolt bronzból készülnek s a 3000 új ágyu 4 év alatt készül el. Az ágyuk készítéséhez legközelebb hozzá fognak. A 3000 új ágyu 38 millió koronába kerül.

Az orvos és betege.

Írta: Conau Doyle.

8

— A szolgát sehol sem lehet találni! — szökött *Trevelyan*. — A szakácsné és a szobalány már keresték, de hiába.

Holmes vállalt vont

— Pedig elég jelentős szerepe volt ebben a drámában. A három gonosztervő lábujjhegyen osont fel a lépcsőn, az öreg elől, aztán a fiatal és végül az ismeretlen.

— De kedves *Holmes*, mit beszél az össze? — szóltam én.

— A lábnymok beszélnek, nem én; azokat nem lehet összetéveszteni. Már tegnap este felismertem köztük a különbséget. — Mikor a három ember *Blessington* szobájának ajtaja elé ért, azt ugyan zárva találta, de drót segítségével a kulcsot könnyen megfordíthatta a zárban. Nagyítóüveg nélkül is látni lehet a kulcsot a drót okozta karczólást. *Blessington* talán aludt, vagy talán ébren volt, de rémültében nem tudott kiáltani. Vagy ha talán kiáltott is, senki sem hallotta meg szavát, mert a falak nagyon vastagok.

Mikor a három ember biztos volt benne, hogy zsákmánya nem szabadulhat, valószínűleg tanácskozást — aféle tövényszéket tartottak. Ez a tanácskozás jó darabig eltarthatott, mert ezalatt szivták el a szivarokat. Az öregebbik a karosszékekben ült s a szipkából szírt, a fiatal odaát foglalt helyet s a szivarja hamuját a kis asztalka szélén dörzsölte le. A harmadik föl s alá járt a szobában. *Blessington* bizonyára ült az ágyában, de nem lehet teljes bizonyossággal állítani.

A dolog azzal végződött, hogy *Blessington* megragadták és felakasztották. Mindent annyira megfontoltak és előkészítettek, hogy nézetem szerint valami cölöpöt vagy csigafélt hoztak magukkal. Ezt akarták mintegy akasztófául használni a csavarokkal megerősíteni. Mikor azonban meglátták a kampós szöveget, természetesen nem vésztek az akasztófa felállításával. Mihelyt munkájukkal készen voltak, odább állottak és segítőtársuk bezárta mögöttük a kaput.

Mindnyájan a legnagyobb feszültséggel hallgatták az éjszakai események leírását, melyet *Holmes* olyan csekély és jelentéktelen tünetekből állított össze, hogy következtetéseit alig tudtuk nyomon követni. A rendőrtisztviselő most mint a villám elrohant, hogy kézre erítse az eltűnt

szolgát, Holmes és én pedig visszatértünk a Baker-utczába.

Alig hogy megreggeliztünk, Holmes felállott az asztaltól.

— Délután három órakor megitt itt leszek! — szölt sietve. Ekkorra rendeltem ide a doktort meg Lannert és ismétlem, hogy addig mindent meg tudok magyarázni, a mi a dologban most még homályos.

A két ur pontosan be is állított délután három órakor. De Holmes csak négy óra tájban tért vissza. Mikor belépett, leolvastam az arcáról, hogy terve sikerült.

— Mi újság, Lanner? — kérdezte jókedvűen.

— Megvan a szolgál.

— Nagyszerű, nekem meg a másik kettő.

— Hogyan, megfogta őket? — kiáltottunk mind a hárman.

— Nem, azt nem tettem. De tudom, hogy ki ő. Az az ember, a ki magát Blessingtonnak nevezte, a rendőrségen igen ismert személy és a gyilkosai nem kevésbé. A nevük Bidde, Hayward és Moffat.

— Ez a rablóbanda, mely Worthingdon bankját kirabolta! — kiáltott Lanner meglepetve.

— Az, az! — szölt Holmes.

— Akkor hát Biessington nem más, mint Sutton.

— Akkor minden értek.

Trevelyan és én egészen zavarodottan néztünk egymásra.

— Azt hiszem, hallottatok annak idején a Worthington bankházában elkövetett nagy beörésről — szölt Holmes. — Ot ember vett benne részt ez a négy és egy ötödik, a kit Carthwrightnek hívtak. Tobin, a kapust, megölték s a tolvajok kétezer font sterlinggel eltűntek. Ez 1875-ben történt. Mind az ötöt elfogták, de nem volt elég bizonyíték, hogy gaztettüket rájuk lehetett volna sütni. Ekkor Blessington, jobban mondva Sutton, a leggazabb az egész bandában, áruló lett.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Forgalmi kimutatás 1903. nov. hó 17-ről. Tiszta buza körülbelül 650 hltr. Kétszeres buza 150 hltr. Rozs 250 hltr. Arpa 70 hltr. Zab 120 hltr. Tengeri 800 hltr. Burgonya 120 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 130 drb. Félhizott 160 drb. 2 évestől f-ljebb 140 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 190 drb. Süldő 200 drb. Malacz 174 drb. Hizott marha 160 drb. Jármos ökör 580 drb. Fejős tehén 290 drb. Borju 330 drb. Bivaly 25 drb. Juh és kecske 280 drb. Ló 224 drb.

Marha ártáblázat 1903. nov. 17-ről. 1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—700 kor. 1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 k. 1 pár III-ad rendű jármos ökör 250—480 k. 1 drb fejős tehén 120—240 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—340 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—200 k. 1 drb veres borju 26—54 k. 1 drb fél éves borju 44—72 k. 1 drb egy éves borju 52—76 k. 1 drb két éves borju 70—176 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—114 k. 1 pár fél éves sertés 34—48 k. 1 pár egy éves sertés 54—112 k. 1 pár két éves sertés 114—176 k. 1 drb igás ló 140—260 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsde

Budapest, nov. 17.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, nov. 17.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26

Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. nov. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4	118.50
Magyar koronajárdék	98.35
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/1	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	206.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	158.50
Oszták járadék papirban	100.20
Oszták járadék papirban	100.40
Oszták járadék aranyban	119.25
Oszták járadék	99.75
Oszták államsorsjegyek	155.—
Oszták magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	741.50
Oszták hitelintézet részvény	667.50
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.15
Németbirodalmi márka	239.25
Londoni vista	95.20
20 márkás arany	28.44

SZERKESZTOI POSTA.

Muczi. Eljött az ősz (talán ősz?) . . . című kezdetű tárczája többek közt azért sem közölhető, mert a helyes írási hibák javítására csak külön díjazás ellenében vállalkozunk.

A szerkesztőnőnk felcélja:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Teljes ellátást

keres két fiatal ember intelligens kath. családnál. Kimerítő ajánlatok ár megjelölésével »Joghallgató« jelige alatt a kiadóba küldendők. 501

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-féle házban egy I. emeleti lakrész, mely áll: 2 utcai szoba, 3 udvari szoba, 1 üveges teras, 1 cselédszoba és mellékhelyiségekből, 1904 május hó 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

4538/1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1903. évi október hó 29-én és folytatva tartott ülésében 365—12315. 1903. kgy. számú határozata alapján az elhalálozás folytán üresedésbe jött másodosztályú rendőralkapitányi állásra, valamint az ezen állás betöltése folytán esetleg üresedésbe jövő választás alá eső egyéb állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

A másodosztályú rendőralkapitányi állás szervezeti szabályrendeletünk 216. §-a értelmében 2000 (kettőezer) korona évi fizetés és 600 korona lakbér illetményvel van javadalmazva, és nyugdíj jogosultsággal egybekötve.

Ezen állás, valamint az esetleg üresedésbe jövő többi állások a december havi rendes közgyűlésen fognak választás útján betölteni.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen üresedésben levő másodosztályú rendőralkapitányi állást elnyerni óhajtják, miszerint okmányaikkal szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz mint a kijelölt választmány elnökéhez folyó évi december hó 5-ik napjának délutáni 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be, miután az elkésve beadott pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1903. évi november hó 13-án.

Rimler Károly,
polgármester.

499

Uj! VENDÉGLŐ Uj!

A n. é közönségek, jó ismerőseimnek és barátainknak van szerencsém becses tudomására hozni, hogy Nagy-Körözs-utca 1. szám alatt, egészen újonnan épített helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vendéglőt

nyitottam.

A gyönyörűen festett és berendezett nagy és kényelmes *éttermemben* tisztelt vendégeim *kitűnő étellel, tisztán kezelt legjobb minőségű italokkal* lesznek előzékeny és legpontosabb kiszolgálás mellett el látva és hiszem, hogy a teljes megelégedés folytán gyakran fognak megjelenésükkel szerencsétleni.

A nagybecsű közönség pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel

SZABÓ GYULA,
vendéglős.

Nagy Körözs-utca 1. szám.

Nagyváradon és vidékén

LUKÁCS VILMOS

(Budapest, V., Fürdő-utca 10.)

a. m. kir. szabad.

490.

Osztály-sorsjáték

főelárusítója

bankházának osztálysorsjegyei csak nálunk kaphatók.

Megrendelések posta útján a pénz előleges beküldése, vagy utánvétel mellett eszközölhetnek.

Kiváló tisztelettel:

a „NAGYVÁRAD” kiadóhivatala Uri-utca 702. sz.

Az I. osztályú sorsjegyek árai: 1 egész 1 fél 1 negyed 1 nyolczad
à 12 k. à 6 k. à 3 k. à 1.50 k.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharvármegye számára

Spitzer Testvérek

nagyvárad kerékeskedő cég van megbízva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó tartósságu hazai pokróczra felhívjuk, figyeltueztetni bátorkodunk, hogy

a valódi gácsi-pokrócz

másnál, minf nevezett cégnél Biharvármegyében nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a Spitzer-céghez fordulni, ha megbízható, jó tartósságu pokróczokat akar beszerezni.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1903 november hó.

Tisztelettel:

493.

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok rendkívül nagy választékban 1 forinttól kezdve.

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag,

Meidlinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks** mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén. Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyujtunk a **COAKS** vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1903 november hó.

Nagyvárad légszeszgyár:

500.

Az igazgatóság.